

Avgiftshöjningar bör samordnas

Ingen är numera okunnig om statens dåliga affärer med svindlande budgetunderskott och stora utlandsskulder. Att utgiftsbromsen slås till finns det därför en bred förståelse för. Många känner sig också kallade att hålla sin hand över bromsreglaget. Men frågan är om den ena handen vet vad den andra gör. Regering och riksdag har ansvar för de stora greppen. Här några exempel på sådana grepp.

Bostadssubventionerna skall avvecklas. Det leder till stora hyreshöjningar.

Karensdagar införs i sjuk- och arbetslöshetsförsäkringarna och bidragsnivåerna sänks. Det är starkt kännbart för den som oförskyllt råkar ut för återkommande sjukskrivningar eller mister jobbet.

Statsbidraget till kommunerna sänks drastiskt. Eftersom kommuner inte kan kompensera sig med skattehöjningar möts denna åtgärd med rationaliseringar och nedskärningar av verksamheter men framför allt med avgiftshöjningar.

Daghemstaxorna justeras uppåt i sådan grad att många föräldrar desperat försöker övertala mormor eller farmor att på gammaldags vis göra en insats förutsatt att hon bor i närheten.

Även inom äldreomsorgen sker avgiftshöjningar i det dubbla syftet att få in pengar till kommunen och att genom avgifter förmå pensionärerna att avstå även från service som de skulle ha behov av. Det senaste är sjukhemsavgifterna som chockhöjs med 3-400% och inkomstregleras. Resultatet är att i de fall där sjukhems-

vistelsen drabbar den familjemedlem som drar mest inkomst till hushållet så kan den kvarboendes levnadsstandard sänkas till socialbidragsnivå.

Landstingen försöker också följa med i besparingsdansen och höjer besöksavgifterna till läkare och vårdcentral. Likaså höjs avgifterna för månadskort på kollektivtrafiken kraftigt.

Alla dessa avgiftshöjningar låter sig säkert motiveras var för sig. Den som drabbas av en eller två följdverkningar står kanske ut med dem. Men den som drabbas av nästan allt kommer i ett desperat läge, särskilt om det kompletteras med arbetslöshet och låneskulder.

Stat, kommuner och landsting tar sina beslut mot bakgrund av den egna ekonomin och de egna budgetberäkningarna. Ingen instans tycks anstränga sig att se till den samlade effekten för den enskilde medborgaren. (Och i bakgrunden hörs arbetsgivareföreningens maning att avstå från löneökningar, ja helst sänka lönerna för att hjälpa till att få hjulen igång).

En grupp som är särskilt utsatt för avgiftshöjningar är de funktionshindrade, som lever i små omständigheter och är helt beroende av medicinrabatter och låga avgifter för läkarbesök.

Vid handikappförbundens kongress i somras uttryckte sig socialministern på följande sätt:

”Enligt min värdering bör principen vara att människor med funktionshinder skall betala samma avgifter som andra. Men de ska inte behöva betala extra för att de har ett funktionshinder. Funktionshindret är i sig nog. Det skall dessutom inte behöva orsaka den enskilde stora fördyrade levnadsomkostnader. Avgifterna måste därför begränsas för de tjänster som är nödvändiga för de funktionshindrade. Mot den här bakgrunden anser jag att det finns starka skäl att tillsätta en särskild utredning om avgifter och funktionshinder. Jag kommer att föreslå regeringen att en sådan utredning tillsätts.”

En välkommen utredning. Frågan är om den inte behöver vidgas så att den sträcker sig också utanför de funktionshindrades krets.